

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički institut - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica
Tel: 081 206 713 Fax: 081 206 712 Mail: extension-pg@cg.yu

REZIDBA JABUČASTIH VOĆNIH VRSTA

Rezidba je jedna od najvažnijih pomotehničkih mjera koja se sprovodi u voćnjaku. Ona se izvodi od same sadnje voćaka, preko formiranja uzgojnog oblika do eksploatacije zasada. Proizvodjači voća u Crnoj Gori u većini slučajeva rezidbi ne posvećuju previše pažnje, ili je izvode nestručno, tako da vrlo često izostaju očekivani efekti u proizvodnji, što za posledicu ima nemogućnost efikasne i pravovremene agrotehnike u zasadu, smanjenje prinosa, loš kvalitet plodova i sl.

U zavisnosti od vremena kada se sprovodi rezidba može biti zimska (u periodu mirovanja voćaka), ili ljetnja ili zelena rezidba (u periodu vegetacije).

Da bi se rezidba obavila na pravi način potrebno se pridržavati određenih pravila. Osnovno je da se rezidbom iz krošnje uklone sve suve, polomljene ili oboljele grane. Kod jabučastih voćnih vrsta jednogodišnji mladari se nikad ne prekraćuju. Ukoliko su suviše bujni ili imaju nepravilan rast ka unutrašnjosti krune, rezidbom se uklanjaju do osnove. Ukoliko ih je previše, vrši se njihovo proredjivanje tako što se prekobrojni mladari uklanjaju do osnove, dok se ostali povijanjem ili razvodjenjem dovode u optimalan položaj. Pravilno povijeni mladari razvijaju optimalan broj obrastajućih grančica na kojima se formiraju rodni elementi.

Kod uzgojnih oblika koji imaju centralnu vodjicu, prekraćivanje se po pravilu uvijek vrši na niži porast, a kod nekih uzgojnih oblika na manje bujan bočni porast. Na ovaj način se visina voćke zadržava na željenoj visini i sprečava njeno izduživanje.

Prekraćivanje grana i grančica je mjera kojom se postiže pravilno formiranje osnovnih kao i grana drugog i trećeg reda i omogućava njihovo obrastanje sa rodnim elementima. U zavisnosti od same bujnosti voćaka i šta se želi postići, prekraćivanje grana može biti jače ili slabije. U principu kod bujnih stabala praktikuje se slabije prekraćivanje a kod slabo bujnih jače, u cilju smanjenja odnosno pospješivanja bujnosti.

Prilikom prekraćivanja grana, ono se izvodi na bočni porast, kako bi se izbjeglo njihovo izduživanje a ujedno pospješilo iniciranje obrastajućih grančica. Suviše bujni mladari, uspravni i sa nepovoljnim rastom, izbacuju se do osnove.

Povijanje grana ima za cilj suzbijanje pretjerane bujnosti grane, bolji raspored u prostoru, bolju osunčanost a samim tim i bolje formiranje i diferenciranje rodni elemenata. Prilikom povijanja treba voditi računa da grana zauzme što više horizontalan položaj jer se u tom slučaju svi pupoljci čitavom dužinom grane podjednako razvijaju, dok je kod grana koje imaju više vertikalni položaj najintenzivniji razvoj pupoljaka pri vrhu u odnosu na niže pupoljke na grani. Grane povijene pod većim uglom bolje i ravnomjernije razvijaju cvjetne pupoljke i imaju manju bujnost za razliku od grana koje su povijene pod većim uglom.

Savijanje grana je pomotehnička mjera čije je primjenjivanje u voćnjacima takodje obavezno kao i povijanje grana. Efekti savijanja grana su slični povijanju grana. Grane nikako ne treba savijati u vidu luka jer će u tom slučaju, na previjenom dijelu grane ili mladara doći do formiranja najbujnijih mladara (vodopija), dok će njihov porast na vršnom i donjem dijelu biti manji. Grane treba savijati pod što većim uglom ili pak spiralno kako bi se na ovaj način bujnost držala pod kontrolom a ujedno bilo bolje iniciranje i diferenciranje cvjetnih pupoljaka čitavom dužinom grane.

Rezidba ima za cilj da se voćka optimalno optereti sa rodnom, a takodje da na njoj ostane i vegetativni potencijal koji treba da obezbijedi hranu za plodove. Svi pupoljci koji se nalaze na voćkama se mogu podijeliti u dvije grupe i to:

Vegetativni pupoljci

Generativni pupoljci

Vegetativni pupoljci imaju ulogu prilikom formiranja ljetorasta ili mladara od kojih se kasnije formiraju grane i grančice, tako da se može reći da oni učestvuju u stvaranju i obrazovanju vegetativne mase voćke i imaju uticaj na nje spoljašnji izgled. Vegetativni pupoljci mogu biti: lisni, drvni, spavajući i adventivni. Oni se mogu prepoznati po tome što su za razliku od generativnih sitniji po veličini u šiljatici po obliku.

Generativni ili cvjetni pupoljci su krupni i lako se uočavaju na granama voćaka. Iz njih se razvijaju cvjetovi koji nakon oplodnje daju plodove. U zavisnosti od voćne vrste i sorte, različit je njihov razmještaj po granama i grančicama voćaka.

Kod jabučastih voćnih vrsta razlikujemo sledeće rodne elemente: rodni kolači, naborite rodne grančice, prstaste rodne grančice, vite rodne grančice i duge rodne grančice.

Rodni kolači se veoma lako uočavaju na vočkama. Imaju izgled kratkih zadebljanih izraštaja na kojima se nalaze cvjetovi. Obrazuju se uglavnom na mjestima na kojima je u prethodnoj godini bio plod. Kod nekih sorti oni su glavni nosioci rodnosti.

Naborite rodne grančice su kratke, dužine 1-3 cm. Ime su dobile po izgledu kore na njima koja je naborana. Nalaze se na dvogodišnjim i trogodišnjim granama i predstavljaju najrodnije elemente na vočkama koji daju najkvalitetnije i najkrupnije plodove.

Prstaste rodne grančice su dužine 5-15 cm. na kojima se na vrhu nalazi 1 , a kod nekih sorti i ispod njega još nekoliko rodni pupoljaka, dok su ostali pupoljci vegetativni. Kod nekih sorti ove grančice su glavni elementi rodnosti.

Vite rodne grančice su nešto duže od prstastih i njihova dužina se kreće od 15-30 cm. Naziv su dobile po tome što su duge i tanke. Na sebi obično imaju vršni pupoljak koji je rodan, dok su ostali vegetativni. Kod nekih sorti pored vršnog, još nekoliko pupoljka ispod njega mogu biti takodje rodni.

Duge rodne grančice su ime dobile po dužini jer su duge od 30-50 cm. Kod njih je vršni pupoljak rodan, mada kod nekih sorti ispod vršnog se može nalaziti još nekoliko rodni pupoljaka.

Sve navedene operacije se izvode sa čistim i oštrim makazama, odnosno testerom, ukoliko je potrebno odstraniti deblju granu. Nakon izvršene rezidbe, poželjno je pokupiti odstranjene grane i grančice, iznijeti ih iz voćnjaka i spaliti.

Grozđanić Rajko, dipl. inž. polj.